REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI

Podpisnik:Anja Kopac Mrak
Izdajatelj certifikata:sigov-ca
Serijska št. certifikata:3a 5e 92 74
Datum poteka certifikata:23.03.2018
Datum in čas podpisa:10:01, 27.09.2016
Referenčna številka:0010-128/2016/3

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI

MINISTRICA

Kotnikova ulica 28, 1000 Ljubljana

T: 01 369 77 04
F: 01 369 78 29
E: gp.mddsz@gov.si
www.mddsz.gov.si

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE
dr. Milan Brglez, predsednik
Šubičeva 4
1000 Ljubljana

gp@dz-rs.si

REPUBLIKA SLOVENIJA - DRŽAVNI ZBOR

Prejeto:	27-09-2016
Šifra:	020-07/16-1037/3
Povezava:	101-08/16-1/3
EPA:	EU:
Sign. zn.:	
Kratica:	

Številka: 0010-128/2016/2
Datum: 22.9.2016

Zadeva: **Odgovor na pisno poslansko vprašanje poslanke Jelke Godec v zvezi z aktivno politiko zaposlovanja**
Zveza: Vaš dokument št. 020-07/16-1037

Spoštovana,

uvodoma navajate, da večina programov aktivne politike zaposlovanje (v nadaljevanju: APZ)omogoča zaposlitev za določen čas in osebi vključeni v program z ničemer ne zagotavlja redne zaposlitev. Pojasnjujem, da so programi APZ postali v zadnji letih vedno bolj pomemben del razvoja trga dela in tudi pomoči gospodarstvu, ne le prebivalstvu. Vendar pa je dejstvo, da se delodajalci glede na svoje potrebe sami odločajo o načinu zaposlovanja (določen ali nedoločen čas) v svojem podjetju. S programi APZ lahko država v tem delu le spodbuja in motivira delodajalce k zaposlovanju, ne more pa jih prisiliti k zaposlovanju za nedoločen čas.

Prav tako navajate, da se kažejo različne anomalije, razočaranja brezposelnih oseb, nesposobnost Zavoda RS za zaposlovanje (v nadaljevanju: zavod) pri svetovanju in iskanju zaposlitve. Verjamem, da status brezposelnosti za posamezne osebe prinaša slabo voljo, razočaranje in ne malokrat tudi obup. Vendar pa se je potrebno zavedati, da je zavod s svojimi nalogami le posrednik med delodajalci (povpraševanje po delovni sili) in brezposelnimi osebami (ponudba delovne sile). Naloga zavoda je, da brezposelnim osebam pomaga načrtovati karierno pot, jim svetuje ter jih motivira. Zavod pri iskanju zaposlitvenih možnosti in pri izdelavi zaposlitvenega načrta za vsakega posameznika upošteva posameznikove poklicne kompetence, interes za zaposlitev, mobilnost, veščine iskanja zaposlitve kot tudi morebitne pomanjkljivosti in ovire za aktiven vstop na trg dela. Z namenom izboljšanja komunikacije in strokovne obravnave pa na zavodu izvajajo tudi stalna usposabljanja za zaposlene. Dejstvo je, da so pri iskanju zaposlitve najbolj uspešni tisti, ki so aktivni in motivirani, iščejo možnosti na trgu dela preko različnih kanalov in izkoristijo priložnosti, ki jim jih ponudi zavod.

Omenjate, da delodajalci pri subvencioniranih zaposlitvah naletijo na različne omejitve, v smislu kako dolgo mora biti nekdo prijavljen v evidenci zavoda, omejitve glede izobrazbe itd. Ukrepi APZ so namenjeni ciljnim skupinam, ki so na trgu dela iz različnih razlogov prikrajšani in z izvajanjem ukrepov se poskuša izenačiti njihov položaj na trgu dela z drugimi skupinami.

Trenutno je prioritetnega pomena (tako v Sloveniji kot na nivoju Evropske unije) reševanje dolgotrajne brezposelnosti (prijavljeni v evidenci zavoda več kot 12 mesecev). Na zavodu je bilo konec avgusta 2016 takšnih oseb 54,7 %. Na MDDSZ se tega problema dobro zavedamo in ravno zato je ta ciljna skupina v ospredju naših načrtov ukrepanja. Podobno velja za skupino starejših in skupino nižje izobraženih. Naštete skupine potrebujejo pomoč za vključevanje na trg dela in iz tega sledi, da se pri vključevanju v programe APZ postavljajo določene omejitve oz. daje prednost tistim skupinam brezposelnih, ki pomoč potrebujejo. Žal so finančna sredstva za APZ omejena, zato je potrebno le-ta nameniti tistim, ki so na trgu dela najbolj ranljivi in najtežje zaposljivi.

Naj spomnim, da je Vlada je 13.11.2015 sprejela Smernice za izvajanje aktivne politike zaposlovanja za obdobje 2016-2020. Prednostne usmeritve pri izvajanju APZ za obdobje 2016-2020:

- zmanjšanje števila dolgotrajno brezposelnih med vsemi brezposelnimi;
- zvišati zaposljivost in zaposlenost, predvsem mladih, starejših ter nizko-izobraženih (z okrepitvijo in ciljno usmerjenimi ukrepi);
- z namenom odprave strukturne brezposelnosti okrepiti ukrepe usposabljanja in izobraževanja aktivnega prebivalstva (brezposelni, zaposleni in drugi iskalci zaposlitve) ter jim zagotoviti kompetence, znanja in spretnosti glede na potrebe trga dela.

Pomembno je razumeti, da programi APZ niso edini pospeševalec zaposlovanja in tako tudi ne edina podlaga za prikazovanje pozitivnega trenda zaposlovanja brezposelnih oseb, saj na zaposlovanje vpliva več dejavnikov. Za učinkovit izid na področju zaposlovanja je predvsem potrebna rast gospodarstva in s tem odpiranje novih delovnih mest, prilagoditi davčne sisteme itd. APZ na trg dela vpliva neposredno in odpravlja tiste kratkoročne ter druge probleme glede zaposlovanja in trga dela, ki jih s preostalimi sistemskimi rešitvami in ukrepi drugih politik ni mogoče učinkovito odpravljati.

Ker se gospodarska situacija po napovedih izboljšuje, bodo ukrepi MDDSZ, na področju aktivne politike zaposlovanja in drugih storitev na trgu dela usmerjeni predvsem k najbolj ranljivim skupinam na trgu dela, ki so kljub ugodnejšim gospodarskim razmeram še vedno manj konkurenčni na trgu dela (dolgotrajno brezposelni, ki so pogosto tudi starejši in brez ustrezne izobrazbe, mladi in iskalci prve zaposlitve).

V nadaljevanju vam podajam odgovore na zastavljena vprašanja oziroma vam posredujem podatke, za katere zaprošate.

1. **Koliko oseb je bilo zaposlenih preko APZ v letih 2013, 2014, 2015 in v prvem polletju 2016?**

Izhode v zaposlitev v okviru programov aktivne politike zaposlovanja glede na naravo programov delimo na subvencionirane zaposlitve, kamor sodijo tudi javna dela ter na programe usposabljanja in izobraževanja.

Programi **subvencionirane zaposlitve**, pomenijo takojšnjo zaposlitev in odjavo iz evidence. V okviru teh programov je zavod sklenil pogodbe za vključitev v različne subvencionirane programe (na primer: Zaposli.me, Prvi izziv), za vključitev v programe javnih del ter subvencije za samozaposlitev. Podatki o številu vključenih za obdobje 2013- junij 2016 so naslednji:

- leto 2013; 14.947
- leto 2014: 11.366
- leto 2015: 7.542
- januar- junij 2016: 7.121

Pri subvencioniranih zaposlitvah zavod ugotavlja ohranitev zaposlitve, torej, da je oseba po izteku subvencionirane zaposlitve, še vedno zaposlena. Podatke o deležu ohranjenih zaposlitev prikazujemo v spodnji tabeli:

	2013			2014		
	Število vključenih	**zaposleni na 30. dan**	**%**	**Število vključenih**	**zaposleni na 30. dan**	**%**
3.1.1.4. Zaposli.me 2012/2013	3.958	2.584	65,3	4	2	50,0
3.1.1.5. Spodbujanje zaposlovanja prejemnikov DSP	235	142	60,4			
3.1.1.6. Program 50plus	672	393	58,5	8	4	50,0
3.1.1.7. Zaposli me PLUS				983	686	69,8
3.1.1.8. Zaposli.me 5/2014				1.150	790	68,7
3.1.1.9. Spodbujanje zaposlovanja za odpravo posledic žleda				43	31	72,1
3.1.2.1. Prvi izziv 2014				477	328	68,8
3.1.2.2. Zaposli.me 6/2014				1.030	778	75,5
4.1.2.6. Priložnost zame 2012/2013	11	1	9,1			
4.1.2.7. Prvi izziv	239	177	74,1			
4.1.2.8. Delovna vključenost starejših oseb				447	244	54,6
5.2.1.2. Subvencije za samozaposlitev 2012	4.093	3.605	88,1	217	192	88,5
5.2.1.3. Samozaposlovanje 2014	200	166	83,0	148	132	89,2
Skupaj	**9.408**	**7.068**	**75,1**	**4.507**	**3.187**	**70,7**

Vir: ZRSZ

Za osebe vključene v letu 2015 in 2016 tega podatke še ne moremo spremljati, ker so osebe še vedno vključene v enoletno subvencionirano zaposlitev.

V okviru programov **Usposabljanje in izobraževanje** zavod meri izhode v zaposlitev v času trajanja programa in še 1 leto po izteku programa. Tako se je v okviru programov Usposabljanje in izobraževanje v letu 2013 zaposlilo 10.820 oseb, v letu 2014 14.759 oseb ter leta 2015 9.253 oseb. V spodnji preglednici prikazujemo delež izhodov v zaposlitev:

Program	2013	2014	2015*
NPK- Priprave na potrjevanje	61,4	61,6	62,7
NPK Potrjevanje	62,9	61,6	60,0
Institucionalno usposabljanje	51,9	50,8	53,2
PUM	16,7	22,5	28,9
Vključitev brezposelnih oseb v podporne in razvojne programe	46,0	50,8	50,9
Za Pokolpje - aktivno in dejavno	42,1	53,2	48,6
Delovni preizkus		75,4	79,1
UŽU Usposabljanje za življenjsko uspešnost	32,7		
Usposabljanje na delovnem mestu	74,4	74,4	72,14
Programi formalnega izobraževanja	16,7	10,5	14,1

Vir: ZRSZ

2. **Koliko oseb se je zaposlilo pri istem delodajalcu po končanem programu APZ v letih 2013, 2014, 2015 in v prvem polletju 2016? Koliko za določen in koliko za nedoločen čas? Koliko se jih je zaposlilo v javnem sektorju in koliko v gospodarstvu?**

V okviru programa Delovni preizkus se v roku 1 leta po zaključku programa zaposli več kot 75 % oseb, od tega pri istem delodajalcu 42,5 %.

Pri programu Usposabljanje na delovnem mestu se v 1 letu po zaključku programa zaposli več kot 72 % oseb, od tega 38,3 % pri izvajalcu programa.

S podatki o zaposlitvi za določen ali nedoločen čas zavod ne razpolaga. Poudariti želim, da je odločitev o obliki zaposlitve izključno na strani delodajalcev, v okviru programov APZ pa lahko ponudimo spodbude, ki bodo morebiti olajšale odločitev delodajalca pri zaposlovanju težje zaposljivih oseb. Žal izkušnje kažejo, da so delodajalci v obdobju gospodarske krize, zaradi nestabilnega stanja na trgu, praviloma nenaklonjeni k sklepanju trajnejših oblik zaposlovanja, z izboljševanjem razmer na trgu pa pričakujemo in si želimo, da se bo trend zaposlovanja obrnil v prid zaposlovanju za nedoločen čas.

Podatke o zaposlitvah za javni in zasebni sektor zavod spremlja le za subvencionirane zaposlitve in jih prikazujemo v spodnji tabeli.

	Leto 2013	Leto 2014	Leto 2015	Leto 2016
Zasebni sektor	10.657	6.270	2.358	3.212
Javni sektor	4.278	5.085	5.183	3.909
Neopredeljeno	12	11	1	
	14.947	**11.366**	**7.542**	**7.121**

Vir: ZRSZ

3. **Koliko oseb je bilo zaposlenih preko programov Zaposlovanja in koliko preko programov Usposabljanja v letih 2013, 2014, 2015 in v prvem polletju 2016?**

Glede zaposlovanja preko programov Zaposlovanja je bil odgovor podan že pri zgornjem vprašanju.

Podatke o številu zaposlitev, kot izhod iz programov Usposabljanja na delovnem mestu, prikazujemo v spodnji tabeli.

	2013	2014	2015	1-6 2016
Program/Leto	Število zaposlitev	Število zaposlitev	Število zaposlitev	Število zaposlitev
Usposabljanje na delovnem mestu			3.166	
Usposabljanje na delovnem mestu 2016/2017				39
Usposabljanje na delovnem mestu 2012/2013	3.478	3.813		

Vir: ZRSZ

4. **Koliko oseb se je zaposlilo po končanih programih Usposabljanja pri istem delodajalcu v letih 2013, 2014, 2015 v prvem polletju 2016?**

Pri programu Usposabljanje na delovnem mestu se v 1 letu po zaključku programa zaposli več kot 72 % oseb, od tega 38,3 % pri izvajalcu programa.

5. **Koliko brezposelnih oseb, prijavljenih na ZRSZ, se je zaposlilo v letih 2013, 2014, 2015, v prvem polletju 2016 mimo programov APZ? Koliko za določen in koliko za nedoločen čas? Koliko se jih je zaposlilo v javnem sektorju in koliko v gospodarstvu?**

Spodnja tabela prikazuje, koliko oseb se je v posameznih letih odjavilo iz zavoda zaradi zaposlitve, koliko od teh oseb se je zaposlilo s pomočjo subvencije (APZ) in koliko od teh oseb se je zaposlilo brez subvencije.

	2013	2014	2015	I-VI 2016
Število zaposlitev/ skupaj	65.054	73.950	70.971	44.291
• od tega s pomočjo subvencioniranih zaposlitev	14.947	11.366	6.777	7.121
• od tega brez subvencioniranih zaposlitev	50.107	62.584	64.194	37.170

Vir: ZRSZ

S podatki o zaposlitvi za določen ali nedoločen čas in s podatki o sektorju zaposlitve Zavod ne razpolaga.

6. **Zakaj delodajalci v programu Davčna olajšava za zaposlitev brezposelne osebe ne smejo zaposliti osebe, ki je bila pri njih vključena v programa Usposabljanja na delovnem mestu?**

Davčno olajšavo za zaposlovanje lahko zavezanci uveljavljajo po Zakonu o davku od dohodkov pravnih oseb ali po Zakonu o dohodnini, in sicer tisti, ki na novo in za nedoločen čas zaposlijo brezposelne osebe iz opredeljenih skupin, na podlagi pogodbe o zaposlitvi po Zakonu o delovnih razmerjih. Davčno olajšavo lahko uveljavljajo zavezanci, če na novo in za nedoločen čas zaposlijo brezposelno osebo iz ene od naslednjih skupin:

- mlajši od 26 let, ki so najmanj 6 mesecev prijavljeni med brezposelnimi na našem Zavodu,
- starejši od 55 let, ki so najmanj 6 mesecev prijavljeni med brezposelnimi na našem Zavodu.

Davčna olajšava ni program APZ, ampak ima podlago v navedenih dveh zakonih. V okviru programa Usposabljanje na delovnem mestu dejansko ne gre za zaposlitve, ampak za usposabljanje. Torej oseba vključena v program Usposabljanje na delovnem mestu nima sklenjene pogodbe o zaposlitvi. Glede na to delodajalec za to osebo v času usposabljanja ne more uveljavljati davčne olajšave.

V primeru pa, da delodajalec osebo, ki je bila pri njem predhodno vključena v program Usposabljanju na delovnem mestu in sodi v eno izmed zgoraj navedenih ciljnih skupin zaposli ter z njo sklene pogodbo o zaposlitvi, za njo lahko uveljavlja davčno olajšavo.

7. **Se vam zdi primerno, da se dodatek za delovno aktivnost, ki ga prejem udeleženec v programu Usposabljanje na delovnem mestu, ki traja 2 ali 3mesece, šteje v dohodek pri izračunu denarne socialne pomoči?**

Dodatek za aktivnost iz naslova APZ predstavlja dohodek za opravljeno delo, zato se šteje kot dohodek pri ugotavljanju upravičenosti do denarne socialne pomoči.

Oseba, ki je vključena v program APZ, katerega cilj je zaposlitev, se skladno z Zakonom o socialno varstvenih prejemkih šteje kot delovno aktivna oseba in ji zato pripada dodatek za delovno aktivnost (cenzus samske osebe tako lahko znaša 450,54 EUR, in ne 288,81 EUR, pri čemer prejemnik denarne socialne pomoči ne more biti v ugodnejšem socialnem položaju od tistega, ki si sredstva za preživetje zagotavlja z delom ali na podlagi pravic iz dela). Ta dodatek je namenjen spodbujanju k delu ali ohranjanju motivacije za delo.

Za samskega prejemnika denarne socialne pomoči, ki je vključen v zgoraj omenjeni program APZ in nima drugih dohodkov, navedeno pomeni, da je lahko en mesec upravičen do denarne socialne pomoči v višini 450,54 EUR (brez upoštevanja dodatka za aktivnost), naslednji mesec pa je lahko do denarne socialne pomoči še vedno upravičen, če dodatek za aktivnost ne presega cenzusa 450,54 EUR.

8. **Kdaj lahko pričakujemo spremembe Zakona o socialno varstvenih prejemkih, ki je tudi eden od vzrokov za povečanje socialno ekonomskih stisk posameznih ciljnih skupin državljanov?**

V pripravi je raziskava o minimalnih življenjskih stroških (ki bo zaključena v začetku leta 2017), na podlagi katere bo ministrstvo, glede na izsledke raziskave, lahko določilo novo višino minimalnih življenjskih stroškov ter ustrezno spremenilo socialno zakonodajo.

V javni razpravi je tudi Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialno varstvenih prejemkih, s katerim se želi ob upoštevanju osnovnega načela, tj. zagotavljanja sredstev za preživetje le tistemu, ki jih resnično potrebuje, zagotoviti bolj pravično omejitev dedovanja in zaznambo prepovedi odtujitve in obremenitve na nepremičnini upravičenca do denarne socialne pomoči oziroma varstvenega dodatka.

S spoštovanjem,

Dr. Anja KOPAČ MRAK
MINISTRICA